

Управління портфелем цінних паперів

Олена Хоменко

*магістрант Фінанси, банківська справа та страхування,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна*

Поняття управління портфелем цінних паперів містить в собі сукупність дій, спрямованих на отримання постійного доходу від наявних цінних паперів; зниження ризику від інвестицій; збільшення капіталу. Управління портфелем цінних паперів може здійснюватися двома способами: активним та пасивним.

Дослідженням теми управління цінних паперів займалися ряд, як вітчизняних так і іноземних науковців, серед яких варто відмітити К.В. Баглацька, І.В. Борщук, Н.М. Гаркуша, О. В. Цуканова, І. П. Котелевська, Н.М. Ваніна, Н.М. Гаркуша, О.В. Грищенко, О.М. Мусієнко, В.М. Олійник, С.М. Фролов, Ю.І. Лещенко та інші.

Аналіз дослідженої літератури дає змогу зрозуміти, що тема управління портфелем цінних паперів хоч і розглядається багатьма науковцями, але проте вся інформація є певним переспівом одного і того ж матеріалу, що свідчить про недостатність опрацювання теми та її нерозкритість повною мірою, як того потребується.

Мета дослідження полягає в теоретичному аналізі та обґрунтуванні основних аспектів управління портфелем цінних паперів, а також способів управління та оціночних характеристик.

Сучасна інвестиційна діяльність безпосередньо пов'язана з так званою "портфельною теорією". Вона базується на тому, що більшість інвесторів, щоб уникнути ризику, вибирають для своєї інвестиційної діяльності не один об'єкт фінансового інвестування, тобто формують певну їх сукупність. Цілеспрямований підбір таких об'єктів являє собою процес формування портфеля.

Портфель цінних паперів являє собою сукупність інструментів фондового ринку, управління якими здійснюється інвестором комплексно ставлячи за мету отримання стабільного доходу чи участь в управлінні підприємствами якоїсь певної галузі [1, с. 3].

Для ефективного управління портфелем цінних паперів необхідно:

- планувати склад портфеля, залучаючи цінні папери високого ступеня надійності чи високої прибутковості, у своїй розумне співвідношення ризику та прибутковості має вирішальне значення;
- для ефективного планування необхідно аналізувати та регулювати склад портфеля цінних паперів;
- підтримувати ліквідність портфеля [3, с. 11].

Активний спосіб управління портфелем цінних паперів полягає в оперативному відстеженні та придбанні цінних паперів високої прибутковості, швидке звільнення від низькодохідних та ненадійних цінних паперів.

Пасивне управління ставить за мету формування портфеля цінних паперів, які мають низький рівень ризику і певної доходністю.

При формуванні портфеля цінні папери, що купуються, оцінюються за такими основними характеристиками:

- надійності, чи рівню гарантій збереження інвестицій;
- ліквідності, чи можливості звертатися у готівку;
- дохідності та ризику, що знаходяться у зворотній залежності один від одного [2, с. 33].

Незалежно від стратегії та тактики управління інвестиційним портфелем при його формуванні повинні дотримуватися базових принципів інвестиційного менеджменту.

По-перше, інвестиційний портфель має відповідати наявним фінансовим ресурсам підприємства. Вибір інвестиційних інструментів обмежується рамками можливого обсягу фінансування, що порушує фінансову стійкість підприємства.

По-друге, оперативне управління портфелем цінних паперів має виходити із принципу забезпеченості його керованості. Якщо у разі реальних інвестицій обмежувачим чинником є кадровий потенціал реалізації інвестиційних проектів, то разі вкладення коштів у фінансові інструменти керованість портфеля переважно залежить від можливості відстеження зміни курсу цінних паперів і оперативного реінвестування наявних коштів у більш дохідні інвестиційні об'єкти.

По-третє, тактичне управління інвестиційним портфелем має здійснюватися з урахуванням стратегічних цільових орієнтирів інвестиційної політики: ліміту фінансових ресурсів на фінансове інвестування, рівня якості включених до портфелю цінних паперів, лімітів цінних паперів за строками погашення.

По-четверте, обгрунтовуючи доцільність фінансових інвестицій, фінансовий менеджер повинен враховувати як їх дохідність, а й здатність зворотної трансформації готівкі кошти платежу. Для підприємства однаково не вигідно як жертвувати прибутковістю заради впевненості у повній ліквідності та платоспроможності, так і намагатися максимізувати прибуток за будь-яку ціну, незважаючи на ризик неплатоспроможності.

Відповідно до зазначеного принципу забезпечення керованості фінансових інвестицій підприємства можуть використовувати самостійне чи трастове (довірче) управління портфелем цінних паперів.

Отже, варто відмітити, управління портфелем цінних паперів поділяється на активне та пасивне. Активна модель являє собою ретельне відстеження і негайне придбання інструментів, котрі відповідають інвестиційним цілям портфеля. В свою ж чергу пасивне управління передбачає створення інвестиційних портфелів з визначеним рівнем ризику, розрахованим на далеку перспективу.

Список використаних джерел

1. Гаркуша Н. М. Вибір стратегії та методів управління портфелем цінних паперів. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2011. Вип. 1. 10 с.
2. Олійник В. М. Деякі аспекти оптимізації портфеля фінансових інструментів. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. № 1. 147 с.
3. Холодна, Ю. Є. Процес управління портфелем цінних паперів. Вісник Української академії банківської справи. 2011. № 1(30). 26 с.